

Samen de schouders eronder Een nieuw kerkdak in Benschop

Een nieuw leien dak vergde een flinke investering voor de Hervormde Gemeente Benschop. Mede dankzij subsidies, de Solidariteitskas en acties en giften van gemeenteleden werd de restauratie mogelijk. "Het dak kan straks weer een generatie mee."

TEKST TINEKE VAN DER STOK BEELD NIENKE VAN DENDEREN

Al ruim 800 jaar markeert de toren van de Grote of Sint-Nicolaaskerk in Benschop de polders van de Lopikerwaard in het groene hart van Nederland. De monumentale kerk wordt elke zondag twee keer gebruikt door de hervormde gemeente, die circa 1.000 leden telt. "We zijn trots op ons kerkgebouw," zegt Kees van Woudenberg, voorzitter van het college van kerkrentmeesters. "Het gaat al zoveel generaties mee, omdat het altijd goed is onderhouden. Dat is essentieel om zo'n gebouw in goede staat te houden."

Grondige voorbereiding

Bij een periodieke inspectie, inmiddels zo'n tien jaar geleden, constateerde Monumentenzorg dat de lesten op het kerkdak hun beste tijd hadden gehad. "De inspecteurs gaven aan dat de leien binnen tien jaar

vervangen moesten worden om lekkages, houtrot en structurele schade aan de kerk te voorkomen," vertelt Van Woudenberg. "We wisten dus dat er werk aan de winkel was." Vanaf dat moment reserveerde het college van kerkrentmeesters jaarlijks geld in de begroting. "Daarmee hadden we een solide financiële basis, maar het was wel duidelijk dat er extra financiële middelen nodig waren om deze restauratie te bekostigen."

Vijf jaar geleden maakte het college een precieze kostenindicatie. Via Monumentenzorg werd de zogenaamde SIM-subsidie (Subsidie Instandhouding Monumenten) aangevraagd en toegekend, waarna een bestek werd gemaakt en een aannemer geselecteerd. Een bouwcommissie, bestaande uit gemeenteleden met bouwkundige expertise, werd samengesteld om het college van kerkrentmeesters bij te staan. Van Woudenberg: "Het is fijn om bij zo'n grote restauratie ondersteuning te krijgen. De mensen in de bouwcommissie denken mee in alle keuzes die gemaakt moeten worden."

Keuze van materialen

Bij de restauratie worden niet alleen de leien vervangen, maar ook het lood- en waar nodig het voegwerk. Het vinden van een geschikte leisteen voor het eeuwenoude dak bleek een uitdaging. "Het advies was om te kiezen voor Duitse leisteen, maar de groeve bleek gesloten," vervolgt Van Woudenberg. "Uiteindelijk kozen we voor Assulo-leien uit Spanje, goedgekeurd door Monumentenzorg." Een leienexpert keurde vooraf de gehele partij om de kwaliteit te waarborgen.

Verduurzaming

Naast de SIM-subsidie werd een beroep gedaan op het Parelfonds, een cultuurfonds van de provincie Utrecht dat een percentage van de restauratiekosten financiert. Een voorwaarde voor subsidie vanuit dit fonds is dat er verduurzamingsmaatregelen worden getroffen. Daarom koos de gemeente voor het plaatsen van 27 zonnepanelen op het aangrenzende verenigingsgebouw Maranatha. "Jaarlijks wekken die 11.000 kWh op, genoeg om het stroomverbruik van de kerk te compenseren," vertelt Van Woudenberg. Daarnaast wordt een deel van het kerkdak geïsoleerd, wat bijdraagt aan energie-efficiëntie en lagere verwarmingskosten.

Gebouwensubsidie van de Solidariteitskas

Ook de Solidariteitskas van de Protestantse Kerk droeg bij aan de restauratie. Bureau Steunverlening ontving in 2024 een aanvraag voor een zogenaamde 'gebouwensubsidie'. Gemeentelid Arjen Hoogenboom, voormalig lid van het college van kerkrentmeesters, vulde de subsidieaanvraag in. "We wisten al dat deze subsidiemogelijkheid er was, omdat we voorbde restauratie van ons Bätz-orgel in 2011 ook een bijdrage ontvingen," vertelt Hoogenboom. "Je moet er even voor gaan zitten, maar op de website van de Protestantse Kerk staat duidelijk aangegeven hoe het werkt." Dankzij de toekenning van de solidariteitsbijdrage kon een deel van de dakrestauratie worden gefinancierd.

"Nu zorgen wij er op onze beurt voor dat het gebouw behouden blijft voor toekomstige generaties"

Samen in actie

Het grootste deel van de restauratiekosten werd gedekt door eerder gereserveerd geld en diverse subsidies, maar er was nog meer nodig. "We vroegen onze gemeenteleden om samen de laatste ruim €100.000,- bij elkaar te brengen," vervolgt Van Woudenberg. Tijdens de jaarlijkse gemeentedag in oktober 2024 werd de actie 'afgetrapt': onder de naam 'Het dak eraf voor het kerkdak' organiseerden enthousiaste gemeenteleden een Amerikaanse veiling. "Er werden allerlei diensten geveild, van een zelfgebakken cake tot een diner voor zes aan huis en een ballonvaart. In totaal bracht die avond al ruim €10.000,- op. Een prachtig eerste begin!" De acties gaan nog het hele jaar door via een 'dienstenboekje', waarin gemeenteleden hun diensten en producten aanbieden. "Elke week komt er geld binnen," zegt Van Woudenberg. "Er zijn gemeenteleden die bedienen op een feestje, een jongere die auto's wast, mensen die thuis een aanschuif-

diner of kaas- en wijnproeverij organiseren, een bingoavond voor de hele gemeente, onze predikant die een huiskamerconcert geeft, en nog veel meer. Ook hebben we veel giften ontvangen van gemeenteleden waar geen dienst tegenover stond, en we kregen zelfs donaties van mensen buiten onze gemeente. Iedereen draagt zijn of haar steentje bij."

Belang van goed onderhoud

Begin november 2024 startte de restauratie en werd de hele kerk in de steigers gezet. Naar verwachting duurt het een half jaar voordat het werk klaar is. Eerst wordt de zuidkant van de kerk aangepakt, daarna is de noordkant aan de beurt. Leidekken is een precieze klus en gaat stukje voor stukje. "Iedere lei wordt door de dakdekker ter plekke op maat gemaakt en bevestigd," weet Van Woudenberg.

Als het dak klaar is en alle leien zijn vervangen, is het kerkgebouw weer in uitstekende staat. Ook het interieur kan nog jaren mee. "In de jaren vijftig van de vorige eeuw is de kerk grondig gerestaureerd," besluit Van Woudenberg. "Dat is iets waar we de vorige generatie nog dankbaar voor zijn. Nu zorgen wij er op onze beurt voor dat het gebouw behouden blijft voor toekomstige generaties."

Solidariteitskas: van gemeenten, voor gemeenten

Iedere protestantse gemeente die financiële steun nodig heeft of een vernieuwend plan wil uitvoeren, kan subsidie aanvragen bij de Solidariteitskas. Naast de gebouwen-subsidie die de Hervormde Gemeente Benschop ontving, zijn er bijdragen mogelijk voor samenwerkings- en revitaliseringskosten, en voor nieuwbouw of verduurzaming als de gemeente zelf onvoldoende middelen heeft. Meer informatie: protestantsekerk.nl/solidariteitskas.

